

**UCHWAŁA NR XLVII/592/2022
RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH**

z dnia 29 czerwca 2022 r.

**w sprawie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 poz. 559, poz. 583 i poz. 1005 i poz. 1079) oraz art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 poz. 528, poz. 583) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021.poz.1249), uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2022-2026, w brzmieniu określonym w załączeniu do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Suwałk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Suwałkach

Zdzisław Przelomiec

Załącznik do uchwały Nr XLVII/592/2022
Rady Miejskiej w Suwałkach
z dnia 29 czerwca 2022 r.

**MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W SUWAŁKACH
NA LATA 2022-2026**

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	3
II.	SKALA ZJAWISKA	5
	2.1. Dane demograficzne.....	5
	2.2. Sprawcy przemocy w rodzinie.....	6
	2.3. Przyczyny przemocy w rodzinie.....	7
	2.4. Rodzaje przemocy w rodzinie.....	8
	2.5. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie.....	9
III.	FORMY POMOCY NA RZECZ RODZIN UWIKŁANYCH W PRZEMOC	11
	3.1. Procedura „Niebieskie Karty”.....	11
	3.2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w ramach grup roboczych	12
	3.3. Efekty działań grup roboczych.....	13
	3.4. Inne formy wsparcia w ramach interwencji kryzysowej	15
	3.5. Pomoc dla sprawców przemocy w rodzinie.....	16
IV.	ZASOBY INSTYTUCJONALNE	19
V.	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	20
	5.1. Adresaci programu.....	20
	5.2. Cele i kierunki działania programu.....	20
	5.3. Realizatorzy programu.....	32
	5.4. Monitoring i ewaluacja.....	32
	5.5. Źródła finansowania programu.....	32
	5.6. Podstawy prawne.....	33
	Słowniczek	33

I. WPROWADZENIE

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2022-2026 jest kontynuacją Programów obowiązujących w latach poprzednich i stanowi realizację obowiązków nałożonych na gminy przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ww. ustawą przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Niniejszy Program ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Miasta. Program dostosowany jest do potrzeb lokalnych i jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Podlaskim na lata 2022 – 2027 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016 – 2025.

Adresatami Programu są mieszkańcy Suwałk, w tym osoby doświadczające przemocy w rodzinie, zagrożone przemocą w rodzinie, świadkowie stosowania przemocy, osoby wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy oraz wszelkie instytucje i organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Podstawę do sformułowania celów Programu oraz określenia zadań i sposobów ich realizacji stanowiła diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie oparta na danych statystycznych przekazanych przez podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych działań w latach 2016 - 2021. Koordynatorem Programu był Zespół Interdyscyplinarny, wśród głównych realizatorów należy wyróżnić Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach, Komendę Miejską Policji w Suwałkach, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach oraz liczne placówki oświatowe. Głównym celem realizacji programu było ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2021 r. Zadania w tym zakresie zostały zrealizowane zgodnie z wytyczonymi celami szczegółowymi i kierunkami działań.

Na terenie Miasta funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji i organizacji dysponujących szerokim wachlarzem usług zapewniających wszechstronną pomoc i wsparcie rodzinom dotkniętym przemocą. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia.

Należy podkreślić, iż podjęte działania przyczyniły się do poprawy współpracy między poszczególnymi elementami systemu, interdyscyplinarne podejście do zagadnienia przeciwdziałania przemocy ma wiele zalet – szybki i pełny przepływ informacji między służbami, możliwość podjęcia

działań zaplanowanych i skoordynowanych, niepowielających się i niewykluczających się wzajemnie. W ten sposób prowadzone działania (kampanie, pogadanki, prelekcje, wspólne szkolenia itp.) przyczyniły się do poprawy współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Pracownicy wskazanych instytucji i organizacji pomocowych posiadali dostęp do ciągłego podwyższania kwalifikacji, wiedzy i umiejętności poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, udziału w superwizji.

System pomocy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie był aktualizowany i dostosowywany do zmieniających się przepisów prawa. Program realizowany był głównie w oparciu o środki samorządowe, dotacje celowe oraz wydatki bieżące zaangażowanych jednostek.

Przedstawione poniżej dane statystyczne z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach za lata 2019-2021 utwierdzają w przekonaniu, że podjęte i realizowane kierunki działań naprawczych i profilaktycznych przynoszą oczekiwane rezultaty, należy je kontynuować i wzbogacać.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku oraz zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej. Działania wskazane w Programie są określone w sposób elastyczny, dzięki temu będzie możliwe realizowanie nowatorskich lokalnych programów dostosowanych do specyfiki potrzeb występujących na danym terenie.

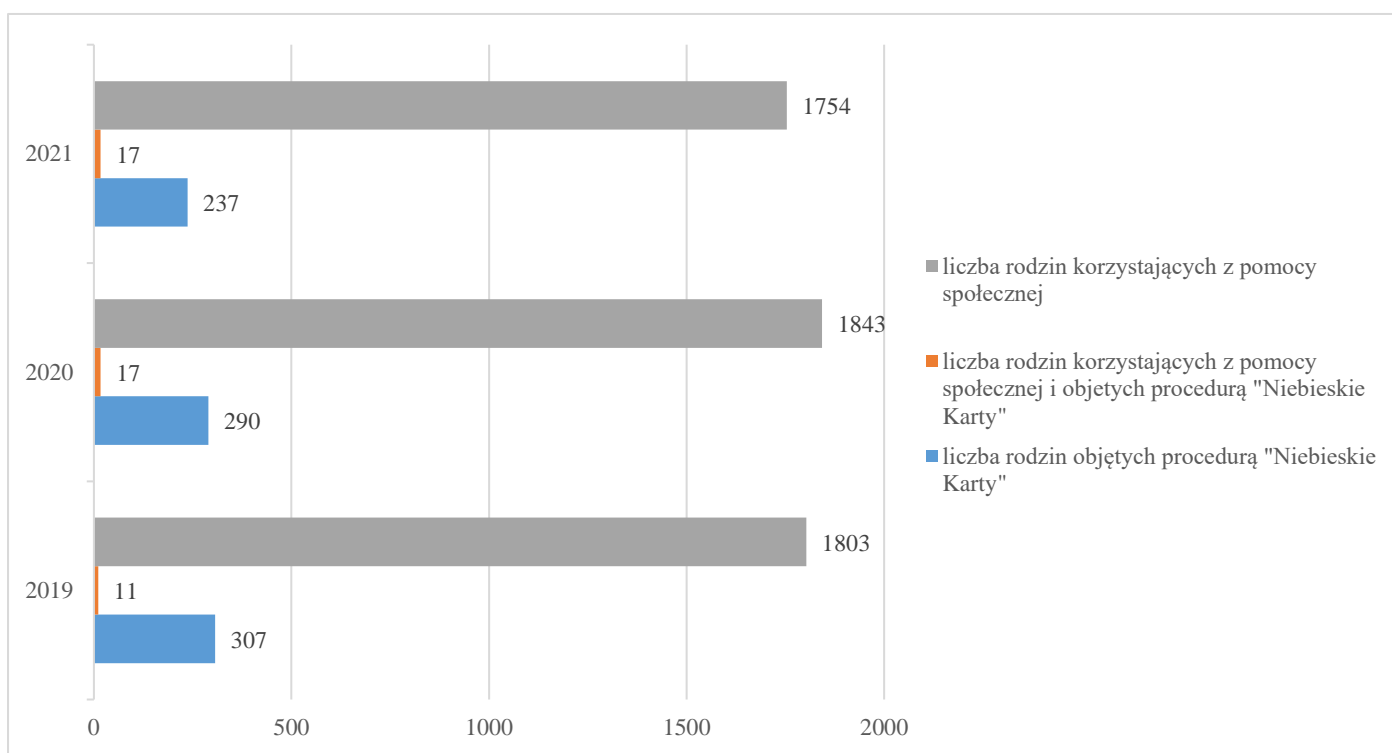
II. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W MIEŚCIE SUWAŁKI

2.1. Dane demograficzne

W Mieście Suwałki zamieszkuje 69 206 mieszkańców, z czego 52,2% stanowią kobiety, zaś 47,8% mężczyźni (źródło:GUS.31 XII 2021).

Procedurą „Niebieskie Karty” objęto w 2021 r. 237 rodzin liczących 773 osoby, co stanowi 1% ogółu mieszkańców.

Udział rodzin doświadczających przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej w Mieście Suwałki za lata 2019- 2021 obrazuje poniższy wykres:

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki za lata 2019 – 2021

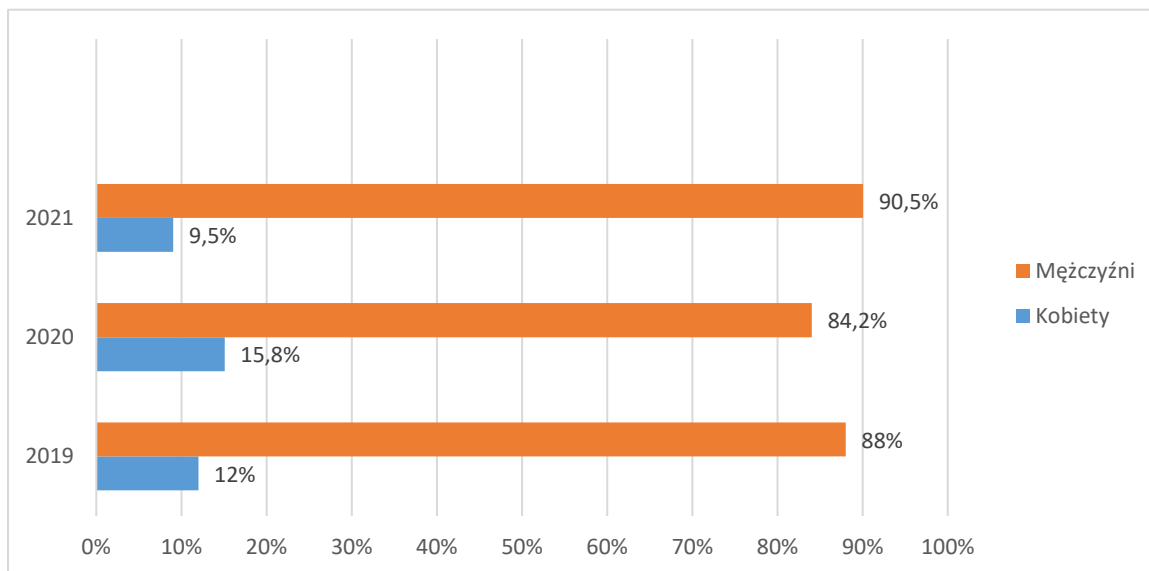
Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 r. zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich, co analogicznie przekłada się na liczbę rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” z 307 w roku 2019 do 237 w roku 2021. Zwiększyła się natomiast liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji związanej z przemocą z 11 w roku 2019 do 17 rodzin w latach 2020 i 2021.

Zważywszy na ogólną liczbę mieszkańców Suwałk zjawisko przemocy w rodzinie nie stanowi dużego problemu społecznego naszego miasta. Należy jednak zwrócić uwagę, że przemoc domowa nadal jest marginalizowana i w wielu przypadkach nieujawniona.

2.2. Sprawcy przemocy w rodzinie

Sprawcą przemocy mogą być zarówno kobiety jak i mężczyźni. Jest to niezależne od statusu społecznego, wieku, stanu zdrowia, cech osobowości czy innych czynników. Statystyki oparte na analizie procedury „Niebieskie Karty” wskazują, że sprawcami przemocy na terenie miasta Suwałki są jednak głównie mężczyźni (ok. 90%).

Udział kobiet i mężczyzn w stosowaniu przemocy na terenie Suwałk

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki za lata 2019 – 2021

Trudno jest określić portret osoby stosującej przemoc, natomiast wyodrębnić można pewne cechy którymi charakteryzuje się sprawca przemocy w rodzinie, a są to: niskie poczucie własnej wartości, co powoduje u niego zniekształcenie poznawcze, silne przekonanie o posiadaniu kogoś na własność, co skutkuje przedmiotowym traktowaniem osób, duża impulsywność, stąd jest mało odporny na stres, mała empatia, za czym idzie brak zrozumienia uczuć innych, czy duża tendencja do racjonalizacji przez co usprawiedliwia swoje zachowanie innymi istotnymi czynnikami.

Sprawca przemocy wykazuje patologiczne zachowania, które polegają na biciu, kopaniu, poniżaniu, wyzywaniu, szarpaniu, czy rzucaniu przedmiotami itp.

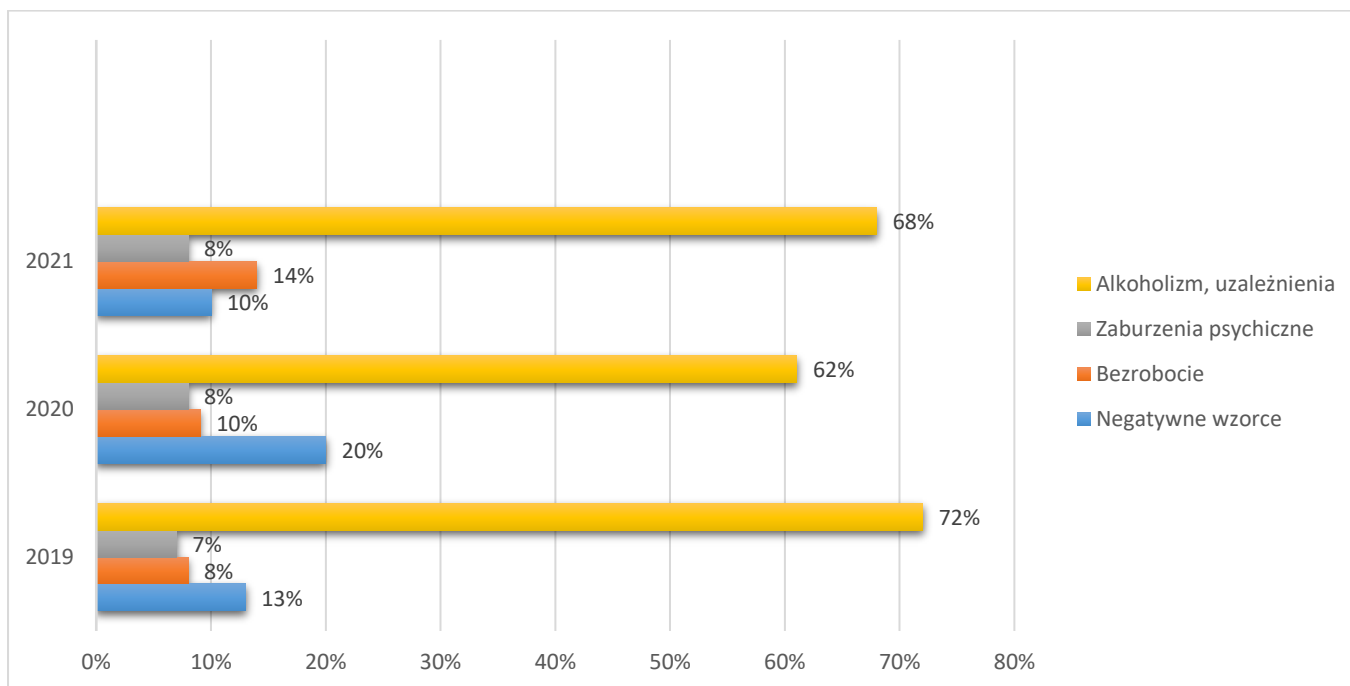
Przemoc w rodzinie wiąże się z szeregiem zachowań, które stwarzają zagrożenie zarówno w wymiarze psychicznym jak i fizycznym.

Niezbędnym zatem jest poprawa jakości działań interwencyjnych i korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.

2.3. Przyczyny przemocy w rodzinie

Przemoc staje się zjawiskiem coraz bardziej powszechnym mającym wpływ na problemy natury wychowawczej, psychologicznej, zdrowotnej i ekonomicznej. Istotna jest zatem interdyscyplinarna współpraca przedstawicieli wielu obszarów życia społecznego. W związku z powyższym pierwszym krokiem do rozwiązania problemu jest ujawnienie przyczyn, które temu sprzyjają. Poniższe dane przedstawiają główne przyczyny przemocy w rodzinie opracowane na podstawie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Główne przyczyny przemocy w rodzinie na podstawie realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki na podstawie analizy procedury „Niebieskie Karty” za lata 2019 – 2021.

Alkoholizm, zaburzenia psychiczne, bezrobocie i negatywne wzorce są głównymi czynnikami ryzyka wywołującymi niepożądane zachowania.

Analizując powyższy wykres jako główną przyczynę przemocy w rodzinie uznaje się alkoholizm i inne uzależnienia. W 2020 r. odnotowany został spadek zachowań przemocowych pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych do 62%, w stosunku do roku 2019 i 2021, gdzie utrzymywał się na poziomie ok. 70%, co jednak w dalszym ciągu pozostaje na wysokim poziomie.

Jako kolejną przyczynę przemocy uznaje się negatywne wzorce tj. mity, stereotypy, powielanie schematów rodzinnych, negatywne autorytety itp., które w 2020 r. osiągnęły poziom, aż 20%. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których stosowana była przemoc często przyswajają zachowania dorosłych, co w późniejszym czasie skutkuje powielaniem reakcji zgodnie z wyuczonym w dzieciństwie wzorcem.

Powyższe dane wskazują wzrost bezrobocia lub niechęci do podejmowania pracy przynajmniej jednego z członków rodziny, z 8% w 2019 r. do 14% w 2021 r., jako czynnik ryzyka występowania przemocy w rodzinie.

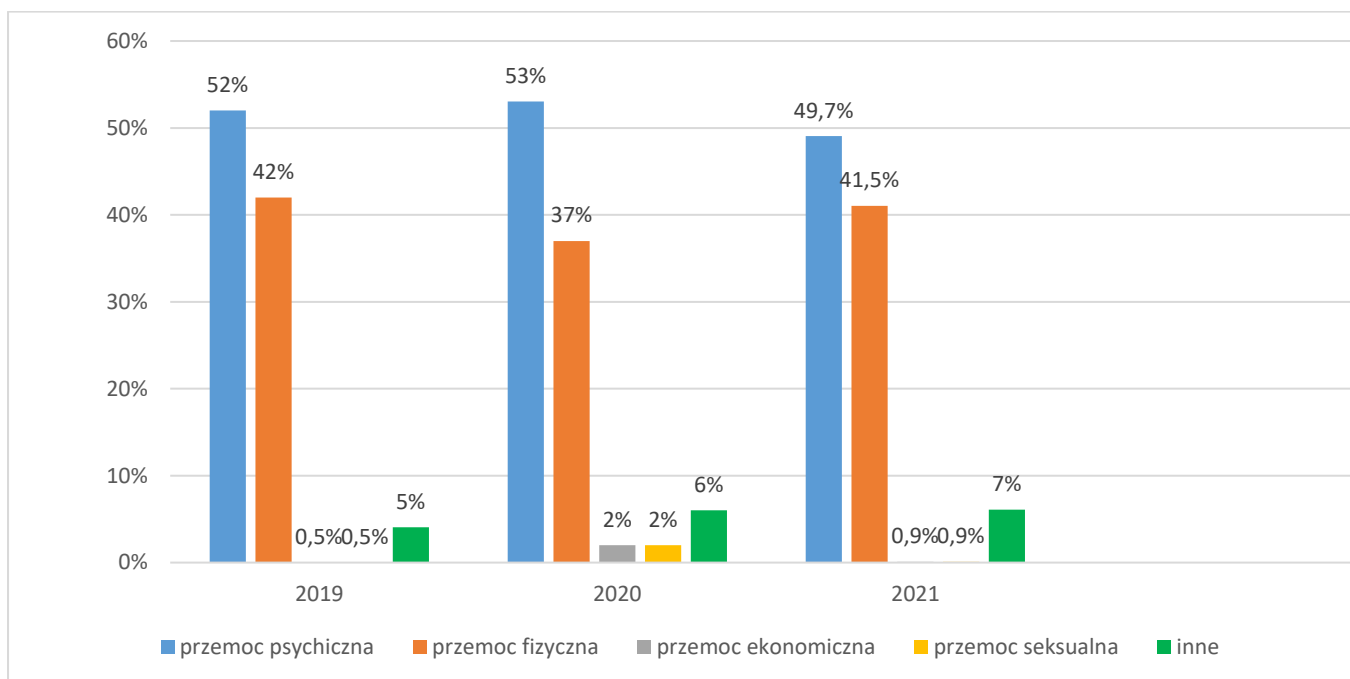
Podkreślić należy, że nie każdy sprawca przemocy nadużywa alkoholu, jest bezrobotny, czy doświadczał przemocy w dzieciństwie. Niemniej są to czynniki zwiększające prawdopodobieństwo występowania zachowań przemocowych. Należy pamiętać, że wbrew stereotypom sprawca przemocy w rodzinie równie dobrze może być człowiekiem wykształconym, posiadającym odpowiedzialne stanowisko i wysoką pozycję w środowisku lokalnym.

2.4. Rodzaje przemocy w rodzinie

Główne rodzaje przemocy to:

- **przemoc fizyczna** to działania naruszające nietykalność cielesną drugiej osoby polegającą na użyciu siły fizycznej tj. bicie, popychanie, szarpanie, duszenie, kopanie itp. w celu wymuszenia określonego postępowania, wzbudzenia lęku lub ukarania za złamanie reguł określonych przez sprawcę,
- **przemoc psychiczna** to naruszenie godności osobistej polegająca na umyślnych działaniach takich jak krytykowanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, poniżanie, ograniczanie kontaktów, czy wyzwiska, których celem jest zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie poczucia wartości oraz pojawienia się stanów lękowych i nerwicowych u osób doznających przemocy.
- **przemoc seksualna** to naruszenie intymności, poprzez zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych.
- **przemoc ekonomiczna** to działania zmierzające do całkowitej finansowej zależności ofiary od sprawcy poprzez okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Rodzaje przemocy na podstawie analizy procedury „Niebieskie Karty” za lata 2019 -2021

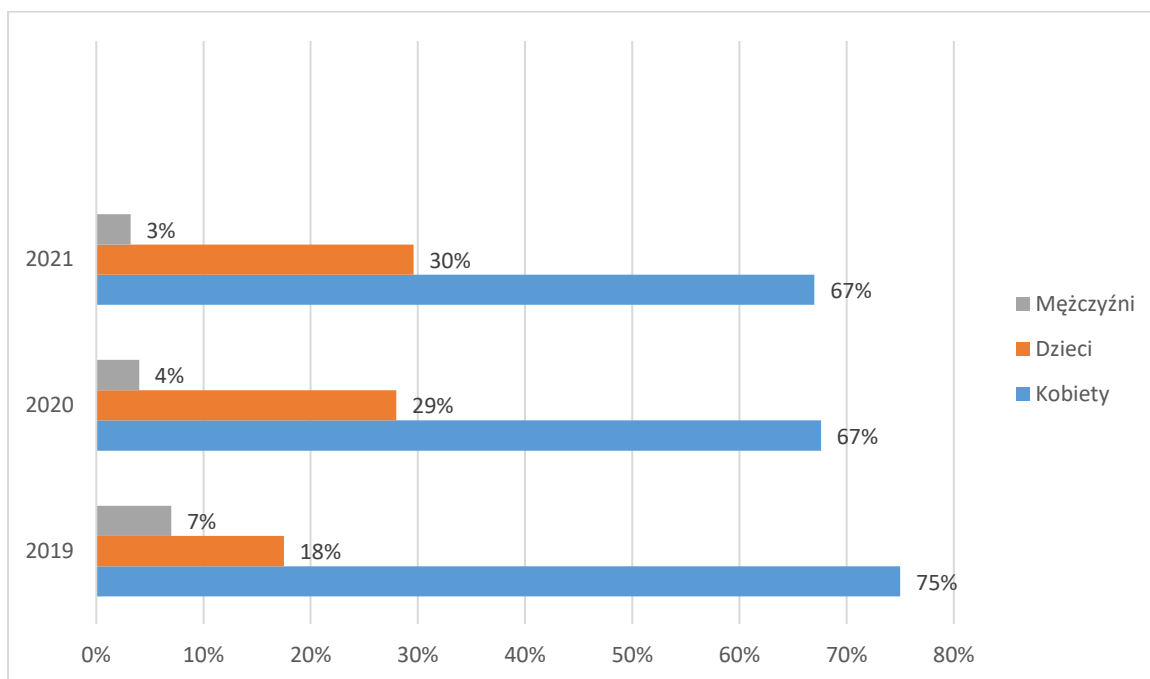
Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki za lata 2019 – 2021

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc psychiczna, która w latach 2019-2021 utrzymywała się na poziomie ok. 50 %. W 2021 r. nastąpił nieznaczny spadek. W dalszej kolejności występuje przemoc fizyczna, która utrzymywała się na poziomie ok. 40%. Pozostałymi formami przemocy są: niszczenie/uszkodzenie mienia, zabór/przywłaszczenie mienia, groźby karalne/znieważenie, zmuszanie do picia alkoholu oraz zażywanie środków odurzających, które oscylowały na poziomie od 5 % do 6 %. Przemoc seksualna i ekonomiczna ujawniana jest bardzo rzadko, gdyż często pozostaje nie wykryta w toku prowadzonych czynności.

2.5. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie

W statystykach opracowanych na podstawie analizy procedury „Niebieskie Karty” przedstawionych na poniższym wykresie w zdecydowanej większości osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są kobiety, co stanowi 70% ogółu. W drugiej kolejności są dzieci, gdzie należy zwrócić szczególną uwagę na tendencję wzrostową z 18% w roku 2019 do aż 30% w roku 2021. Zdecydowanie najmniejszą grupą osób doświadczających przemocy stanowią mężczyźni. Zauważalny jest jednak spadek mężczyzn wskazanych jako osoby doświadczające przemocy przez członków rodziny z 7% w 2019 r. do 3% w 2021 r.

Struktura osób doświadczających przemocy

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki na podstawie analizy procedury „Niebieskie Karty” za lata 2019 – 2021.

Przemoc domowa wywiera olbrzymi wpływ na wszystkie aspekty funkcjonowania osoby, która jej doświadcza – fizyczny, psychiczny, emocjonalny i społeczny. Osoba doświadczająca przemocy domowej może czuć bezradność, poczucie winy, wstyd, ból, cierpienie czy przygnębienie. Jednocześnie osoby doświadczające przemocy w rodzinie podejmują szereg działań takich jak: próby uzyskania od sprawcy obietnicy, że się zmieni, grożenie konsekwencjami np. wezwania policji, czy wyprowadzki, podporządkowanie się sprawcy, które według nich mają zatrzymać agresywne zachowania sprawców przemocy. Takie działania zazwyczaj nie przynoszą zamierzonych efektów, co może skutkować u osób doświadczających przemocy tzw. syndromem wyuczonej bezradności, który z kolei prowadzi do zaniechania poszukiwania pomocy i biernym znoszeniem przemocy.

Należy wspomnieć, iż u osób doświadczających przemocy domowej często rozpoznaje się specyficzną kategorię zaburzeń emocjonalnych, jest to zespół stresu pourazowego, czyli stanu zaburzenia psychicznego na skutek traumatycznych sytuacji wywołanych przemocą.

Osoby doznające przemocy domowej mogą doświadczyć braku adekwatnej reakcji na fakt jej ujawnienia np. bagatelizowania jej słów, umniejszania powagi sytuacji, co może doprowadzić do procesu wiktymizacji tzn. przystosowania się do roli ofiary, zaakceptowania przez nią sytuacji, w której się znajduje i w efekcie nabrania przekonania, że zasługuje na to, jak traktuje ją osoba stosująca przemoc.

W dzisiejszym wysokorozwiniętym społeczeństwie przemoc domowa wciąż pozostaje w wielu przypadkach nieujawniona. Ofiary przemocy latami znoszą krzywdzenie i upokarzanie przez swojego sprawcę. Niestety bez wielopłaszczyznowej interwencji nie da się skutecznie przerwać przemocy i naprawić jej bolesnych konsekwencji.

III. FORMY POMOCY NA RZECZ RODZIN UWIKŁANYCH W PRZEMOC

3.1. Procedura „Niebieskie Karty”

Rodziny uwikłane w problem przemocy potrzebują wielopłaszczyznowych działań na rzecz skutecznej pomocy. Interdyscyplinarna praca specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy, psychologów, czy prawników skutkuje zminimalizowaniem eskalacji przemocy, czy skutków jej doświadczania. Warunkiem tego jest jednak ścisła współpraca służb zarówno z osobami doświadczającymi przemocy, sprawcami jak i świadkami sytuacji przemocowych.

Jednym z nadrzędnych form pomocy na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc jest procedura „Niebieskie Karty”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” cz. A w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem stosowania przemocy w rodzinie.

Liczba „Niebieskich Kart” z podziałem na podmioty uprawnione do ich zakładania na terenie miasta Suwałki w latach 2019 – 2021.

Podmiot uprawniony	Liczba „Niebieskich Kart” w latach:		
	2019	2020	2021
Komenda Miejska Policji	239	256	193
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	24	15	13
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2	4	3
Placówki oświatowe	4	3	4
Służba zdrowia	0	1	2
Łącznie	269	279	215

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki za lata 2019 – 2021.

Powyższe dane statystyczne wskazują, iż w dalszym ciągu podmiotem najczęściej wszczynającym procedurę „Niebieskie Karty” jest policja, co stanowi ok. 90% ogółu wszystkich procedur. W dalszym ciągu najmniej zaangażowana pozostaje służba zdrowia. Jednak należałoby podkreślić, że powyższe instytucje dostrzegają problem przemocy i korzystając z uprawnień inicjują procedurę „Niebieskie Karty”.

3.2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w ramach grup roboczych

Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Do realizacji procedury „Niebieskie Karty” powoływana jest grupa robocza, której zadaniem jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodziny objętej procedurą, dokumentowanie działań podejmowanych w rodzinie oraz efektów tych działań.

Struktura rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie, objętych pomocą grup roboczych

Struktura rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie, objętych pomocą grup roboczych		Dane liczbowe w latach		
		2019	2020	2021
Liczba rodzin		282	290	237
Liczba osób w rodzinie, w tym:		962	984	773
Kobiety	Ogółem	323	326	248
	w tym niepełnosprawne	29	10	6
	w tym starsze	30	25	17
Mężczyźni	Ogółem	323	316	261
	w tym niepełnosprawni	28	7	5
	w tym starsi	25	13	12
Dzieci	Ogółem	316	342	264
	w tym niepełnosprawne	10	4	1

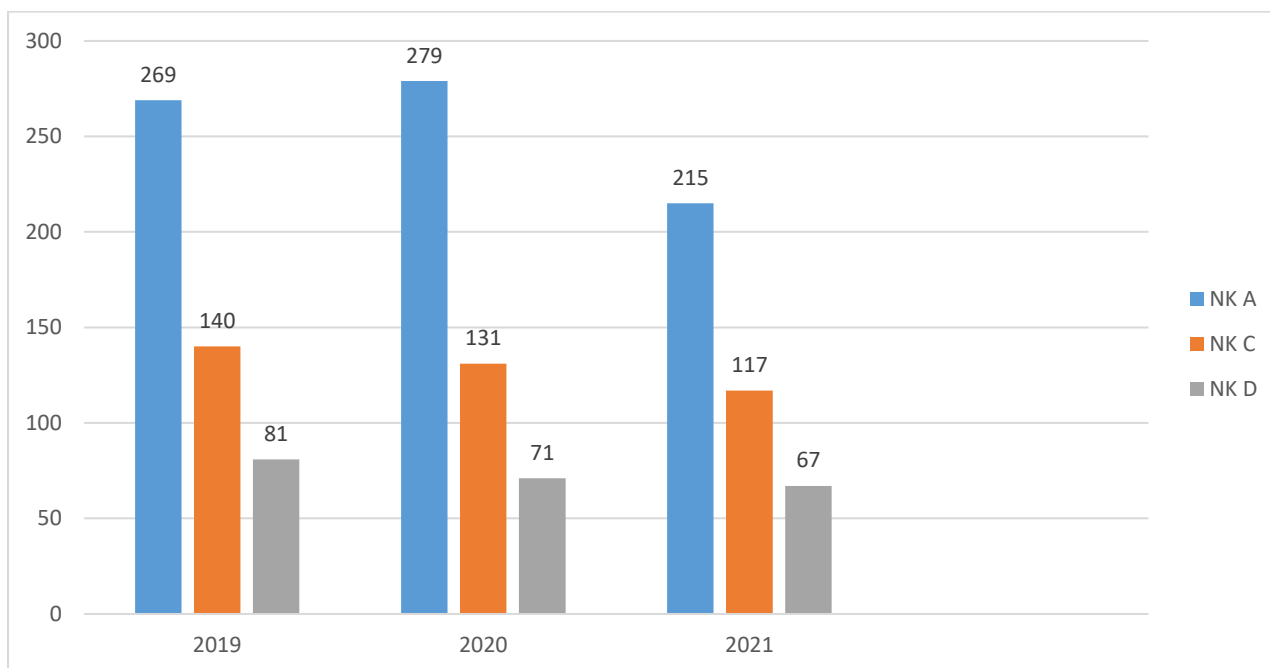
Źródło: Dane MOPR w Suwałkach. Sprawozdanie z Centralnej Aplikacji statystycznej za lata 2019-2021.

Z analizy powyższych danych wynika, że w stosunku do lat 2019-2020 w ostatnim roku nastąpił spadek liczby rodzin objętych pomocą grup roboczych, co analogicznie przekłada się na ogólną liczbę osób, którym udzielono pomocy. Należy zwrócić uwagę, że odsetek osób starszych tj. po 60 roku życia, które uwikłane są w przemoc w rodzinie sukcesywnie spada. Zauważalny jest również duży spadek ogólnej liczby osób niepełnosprawnych z rodzin przemocowych, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych.

Odsetek dzieci objętych pomocą w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019 – 2021 utrzymuje się na podobnym poziomie tj. ok. 34%.

W stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Suwałk liczba rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie, objętych pomocą grup roboczych stanowi 1% ogółu wszystkich mieszkańców Suwałk.

Udział poszczególnych członków rodzin w posiedzeniach grup roboczych

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki

Powyższe dane obrazują liczbę założonych Kart cz. „A” w danym roku oraz udział w pracach grup roboczych osób doświadczających (NK C) i będących sprawcami przemocy (NK D).

Formularz „Niebieska Karta” cz. C sporządzany jest na posiedzeniu grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Natomiast Formularz „Niebieska Karta” cz. D sporządzany jest z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Z analizy danych odczytać możemy, że zdecydowanie bardziej zainteresowane udziałem w spotkaniach grup roboczych, a tym samym ustaleniu indywidualnego planu pomocy własnej rodzinie są osoby doświadczające przemocy w rodzinie, które w ok. 50% uczestniczyły w spotkaniach w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Osoby stosujące przemoc są zdecydowanie mniej zainteresowane poprawą swojej sytuacji i stanowią ok. 30%, a w 2020 r. odsetek tych osób spadł nawet do ok. 25%, co wynikać może z panującej w tym czasie sytuacji epidemiologicznej.

3.3. Efekty działań grup roboczych

Członkowie grup roboczych dokonują indywidualnej analizy potrzeb rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz poprzez stworzony indywidualny plan pomocy realizują szereg działań w celu poprawy sytuacji w tych rodzinach. Poniższa tabela ukazuje najważniejsze z działań podejmowanych na rzecz rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Działania grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego

Działania	Dane liczbowe, w latach		
	2019	2020	2021
liczba powołanych grup roboczych w danym roku	245	238	186
liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	282	290	237
brak zasadności prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”	135	93	57
Ustanie przemocy w rodzinie	104	141	122
liczba posiedzeń grup roboczych	845	977	808
liczba skierowanych do MKRPA wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego	45	29	17
liczba wniosków skierowanych do Sądu o wgląd w sytuację dziecka	33	36	16
liczba zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	6	6	3
liczba osób, którym udzielono poradnictwa specjalistycznego	596	628	544
liczba osób które odizolowano na podstawie art. 15aa ust.1 ustawy o Policji	-	-	36

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki

Należy zwrócić uwagę na tendencję malejącą zamykanych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na stwierdzenie przez członków grup roboczych braku zasadności jej prowadzenia np. z powodu trwającego konfliktu z 56% w roku 2019 do 32% w roku 2021. Przekłada się to z kolei na wyższą liczbę rodzin u których faktycznie stwierdzono występowanie przemocy w rodzinie z 43,5% w 2019 r. do aż 68% w 2021 r.

Tendencję spadkową zauważa się również w stosunku do liczby skierowanych do MKRPA wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego (z 18,3% w 2019 r. do 9,1% w 2021 r.), wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dzieci (z 13,4% w 2019 r. do 8.6% w 2021 r.) i zawiadomień o popełnieniu przestępstwa (z 2,4% w 2019 r. do 1,6% w 2020 r.), które członkowie grup roboczych wystosowali w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. Nie wynika to jednak z braku potrzeby interwencji w rodzinie, tylko z bezzwłocznej reakcji służb wszczynających procedurę, np. kiedy wszczynającym procedurę są służby policji, to oni reagują jako pierwsi. Powielanie powyżej wskazywanych wniosków staje się bezzasadne. W takim przypadku członkowie grup roboczych monitorują sprawy związane ze zgłoszonymi problemami.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że w wielu przypadkach osoby zainteresowane same składają zawiadomienia, czy wnioski o leczenie odwykowe, często po wcześniejszym zmotywowaniu przez członków grup roboczych.

Niewątpliwie nowym narzędziem jest wprowadzony dnia 30 listopada 2020 r. art. 15 aa ust. 1 do ustawy z dnia 06.04.1990 r. o Policji uprawniający do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania i zakazu zbliżania się do niego, a tym samym na szybkie izolowanie sprawców od ofiar w sytuacji

gdyma stwarza zagrożenie życia lub zdrowia osób doświadczających przemocy. Procedura ta umożliwiła w 2021 r. odizolowanie sprawcy w 36 przypadkach.

Powyższe uprawnienia przysługują również na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej jeśli osobą stosującą przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarzającą zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą jest żołnierz pełniący czynną służbę wojskową.

3.4. Inne formy wsparcia w ramach interwencji kryzysowej

W ramach interwencji kryzysowej podejmowany jest zespół interdyscyplinarnych działań na rzecz rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Formy wsparcia realizowane przez MOPR w Suwałkach w latach 2019-2021 r.

Formy wsparcia	Dane liczbowe, w latach		
	2019	2020	2021
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, socjalne) – liczba porad	1221	984	1067
Terapia rodzinna i interwencyjna- liczba osób	29	23	15
Izolacja ofiary – całodobowe schronienie- liczba osób/osobodni	14/343	22/134	4/9
Zajęcia profilaktyczne i psycho – edukacyjne dla dzieci i młodzieży – liczba uczestników	260	260	373
Warsztaty kompetencji rodzicielskich „Szkoła dla rodziców” – liczba uczestników	12	12	12
Grupa wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc – liczba edycji/liczba uczestników	2/29	2/18	1/12
Interwencje pracowników socjalnych- liczba zgłoszeń	22	22	30

Źródło: Opracowanie własne MOPR Suwałki

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach prowadzi szereg form wsparcia na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc. Analiza powyższych danych pokazuje, duże zapotrzebowanie na pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego, jak również wszelkiego rodzaju zajęć profilaktycznych i psycho- edukacyjnych.

Całodobowe schronienie (Hostel), który zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach przeznaczony jest dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Z powyższych danych wynika, że zapotrzebowanie na zapewnienie schronienia w minionym roku ma tendencję spadkową, natomiast utrzymanie infrastruktury jest niezbędne i konieczne ze względu na to, że osoby doświadczające przemocy

decydują się na opuszczenie dotychczasowego lokalu, nagle, często w porze nocnej wraz z dziećmi, które potrzebują wyciszenia i spokoju.

Należy również podkreślić fakt, że mała liczba osób przebywających w hostelu niewątpliwie wynika z nowych uprawnień policji (art. 15 aa ust. 1 ustawy z dnia 06.04.1990 r. o Policji), które weszły w życie 30 listopada 2020 r. i dzięki którym policja ma prawo do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania sprawcy przemocy.

Grupa wsparcia dla osób uwikłanych w problemy przemocy w rodzinie adresowana jest do osób dorosłych doświadczających przemocy i ma na celu udzielenie im pomocy, wsparcia oraz ukształtowania umiejętności przewycięzania trudnych sytuacji życiowych. W latach 2019 i 2020 odbyły się po dwie edycje programu. Natomiast ze względu na obostrzenia związane z pandemią w roku 2021 odbyła się jedna edycja.

W ramach zgłoszeń pracownicy socjalni podejmowali interwencje w środowiskach rodzinnych (w 2019 r. – 22 interwencje, w 2020 r. – 22 interwencje, w 2021 r. – odnotowano 30 interwencji). Najczęściej prośby o sprawdzenie sytuacji rodzinnej nie potwierdzały stosowania przemocy zgłoszonej przez sąsiadów lub innych osób zaniepokojonych sytuacją. Znaczna część dotyczyła jednak problemów opiekuńczo – wychowawczych i nadużywania alkoholu, co skutkowało skierowaniem wniosków do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację dzieci.

3.5. Pomoc dla sprawców przemocy w rodzinie

Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie stosuje się przewidziane w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie środki mające na celu zapobieganie kontaktowaniu się sprawców z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno – edukacyjne.

Uzupełnieniem oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych jest realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych, które mają na celu zmianę postaw i zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie.

Praca ze sprawcami przemocy jest skomplikowanym procesem przez co bywa trudna i może nie przynosić zakładanych efektów. Sprawcy przemocy trafiający na terapię są to albo osoby zgłaszające się dobrowolnie na program korekcyjno – edukacyjny, lub osoby, którym grożą sankcje prawne, a terapia jest warunkiem postawionym przez sąd, którego spełnienie pozawala na uniknięcie konsekwencji prawnych. W obu przypadkach może dojść do wywierania presji, czy nacisku zarówno ze strony rodziny, jak i instytucji, co nie przynosi zazwyczaj pożądaných efektów, a jeżeli nawet to na krótko. Sprawca przemocy po zakończeniu terapii powraca do wcześniejszych, negatywnych zachowań. Dlatego też bardzo ważna jest współpraca instytucji, świadomość służb w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc oraz dobór odpowiednich programów, czy form pracy ze sprawcą, które skutkowałyby faktycznym zaprzestaniem stosowania przez niego przemocy.

Samo skazanie czy tymczasowa izolacja może być jedynie chwilowym przerywnikiem w procesie przemocy. Istnieje bardzo cienka granica pomiędzy karaniem a leczeniem i bez zachowania równowagi

po między jednym i drugim trudno będzie mówić o skutecznym wyeliminowaniu przemocy i zmianie roli sprawcy w systemie rodzinnym.

Podjęmowane działania wobec sprawców przemocy na terenie Miasta Suwałki

Działania służb	Wskaźniki	2019	2020	2021
Wyroki skazujące z art. 207 k.k. (przemoc fizyczna lub psychiczna)	Liczba wyroków	61	78	76
Wyroki skazujące z art. 209 k.k. (uchylanie się od obowiązku alimentacji)	Liczba wyroków	117	110	92
Sądowe nałożenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego art. 72 k.k.	Liczba osób	15	13	20
Program korekcyjno - edukacyjny	Liczba uczestników	108	30	30
Sądowe zobowiązanie sprawców do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych, warsztatach umiejętności rodzicielskiej art.72 k.k.	Liczba sprawców	7	11	13
Liczba sprawców, którzy ukończyli program korekcyjno - edukacyjny	Liczba uczestników	93	19	21
Liczba osób uczestniczących w programie psychologiczno - terapeutycznym	Liczba uczestników	6	6	7

Źródło: MOPR Suwałki, Sprawozdanie z Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie do 2021 r.

W latach 2020 i 2021 zauważalny jest spadek uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego realizowanego w naszym mieście, co wynika z obostrzeń które spowodowane były epidemią SARS-CoV-2 i brakiem możliwości realizacji zajęć grupowych np. na terenie Aresztu Śledczego w Suwałkach.

Uczestnicy, którzy kończą program poddawani są ewaluacji w okresie 3 lat od jego zakończenia. W wyniku pozyskanych danych stwierdza się, że udział w programie pozytywnie wpłynął m.in. na poprawę ich relacji w rodzinie, radzenie ze złością i agresją, czy zwiększenie poziomu samokontroli, a co za tym idzie zmniejszyło się ryzyko wystąpienia przemocy. Do zachowań przemocowych na przestrzeni minionych trzech lat powróciły jedynie 2 osoby. Zasadnym więc wydaje się kontynuacja oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Program psychologiczno – terapeutyczny realizowany jest w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Suwałkach w formie indywidualnych spotkań z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. W latach 2019 - 2021 realizowano po jednej edycji programu, który ukończyli wszyscy uczestnicy.

Efekty realizacji programu prowadzone były poprzez obserwację zaangażowania uczestników, ankietę ewaluacyjną i indywidualną kartę uczestnika. Stwierdzono zmianę wzorców zachowań uczestników programu, a osoby, które pierwotnie ukończyły program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie doprowadził do utrwalenia zmian w postawach i zachowaniu.

Zaprezentowane dane dotyczą tylko tych działań, którymi dysponuje MOPR w Suwałkach.

Na terenie miasta prowadzonych jest szereg innych działań adresowanych do sprawców przez różne podmioty niepubliczne oraz placówki oświatowe takie jak kampanie informacyjne, terapię (interwencyjna, par i małżeństw, rodzinna, indywidualna), grupy wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, zajęcia profilaktyczno – edukacyjne, programy naprawcze itp.

IV ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Przyjmując założenie a także obierając za cel pracę w konkretnym środowisku, niezwykle istotne jest precyzyjne określenie zasobów instytucjonalnych. W mieście Suwałki na rzecz przeciwdziałania przemocy zostało podpisanych szereg porozumień, a Partnerami Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zostali:

- 1) Urząd Miejski w Suwałkach
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach,
- 4) Komenda Miejska Policji w Suwałkach
- 5) Prokuratura Rejonowa w Suwałkach
- 6) Sąd Rejonowy w Suwałkach
- 7) Sąd Okręgowy w Suwałkach
- 8) Areszt Śledczy w Suwałkach
- 9) Okręgowa Izba Lekarska w Białymstoku, delegatura w Suwałkach
- 10) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Suwałkach
- 11) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Kazimierza Królewicza w Suwałkach
- 12) Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat” z siedzibą w Suwałkach

Ponadto na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zaangażowane są:

- 13) Placówki oświatowe w Suwałkach
- 14) Placówki służby zdrowia w Suwałkach
- 15) Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach
- 16) Żandarmeria Wojskowa w Suwałkach, Oddział Żandarmerii Wojskowej - Białystok

oraz dysponujące wysokim potencjałem w sferze pomocy osobom uwikłanym w problemy przemocy organizacje pozarządowe oraz inne podmioty:

- 1) Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór” z siedzibą w Suwałkach
- 2) Fundacja „Ego”
- 3) Suwalskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów Filar
- 4) Specjalistyczna Poradnia Życia Rodzinnego „Nadzieja”

Nawiązana współpraca pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi przebiega w sposób naturalny, przenika się i uzupełnia. Współdziałanie międzyinstytucjonalne zwiększa skuteczność i dostępność pomocy osobom z problemem przemocy. Ważnym elementem jest edukacja i profilaktyka mieszkańców Suwałk, która pozwala na kształtowanie świadomości społecznej dotyczącej tego zjawiska, co w rezultacie przyczynia się do zatrzymania przemocy.

Z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie pracują specjaliści z różnych dziedzin, efektywnie funkcjonujący zespół interdyscyplinarny oraz funkcjonariusze policji.

V. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Zapobieganie przemocy wymaga wdrożenia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego programu, którego realizacja powinna przyczynić się do:

- poprawy bezpieczeństwa życia codziennego
- poprawy relacji w rodzinach
- zwiększenia ujawniania przypadków przemocy w rodzinie
- poprawy jakości działań interwencyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych
- rozwijania i utrzymania infrastruktury pomocowej
- prowadzenia diagnozy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

5.1. Adresaci programu

Program adresowany jest do:

- osób doświadczających przemocy w rodzinie
- sprawców przemocy w rodzinie
- świadków przemocy w rodzinie
- mieszkańców Suwałk w zakresie profilaktyki i działań edukacyjno-informacyjnych
- podmiotów zaangażowanych w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.

5.2. Cele i kierunki działania programu

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwięzionych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2026 r.

Zakładając że niniejszy program będzie stanowił strategiczny plan wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących zjawisk patologicznych.

Powyzszy cel programu ze względu na swój kompleksowy charakter, został podzielony na określone cele szczegółowe, kierunki i priorytetowe działania, które doprowadzą do spodziewanych rezultatów.

Cel programu

Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2026 roku.

<p>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą</p>	<p>Cel szczegółowy 2. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców</p>	<p>Cel szczegółowy 3. Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej</p>	<p>Cel szczegółowy 4. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>
---	--	--	---

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą

Kierunek	Działania	Nazwa wskaźnika	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
Poradnictwo specjalistyczne	Umożliwianie dostępu do bezpłatnego poradnictwa prawnego	Liczba punktów poradnictwa prawnego/liczba porad	Partnerzy LSPPwR, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Umożliwianie dostępu do bezpłatnego poradnictwa pedagogicznego	Liczba punktów poradnictwa pedagogicznego/liczba porad	Partnerzy LSPPwR, NGO, placówki oświatowe, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Umożliwianie dostępu do bezpłatnego poradnictwa psychologicznego	Liczba punktów poradnictwa psychologicznego/liczba porad	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Udzielenie pomocy medycznej	Liczba przedstawionych obdukcji lub zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy	Placówki służby zdrowia	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Wzmocnienie działań pomocowych, interwencyjnych i profilaktycznych	Inicjowanie i stwarzanie warunków do powstawania grup samopomocowych	Liczba grup samopomocowych/grup wsparcia z elementami edukacji/liczba uczestników	MOPR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Prowadzenie lokalnego telefonu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	MOPR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Umożliwianie udziału w doradztwie i terapii rodzinnej	Liczba rodzin objętych terapią rodzinną/liczba osób	MOPR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie realizowane od IX do VI w latach 2022-2026
	Prowadzenie terapii indywidualnej krótkoterminowej	Liczba uczestników terapii indywidualnej z psychologiem/liczba sesji	MOPR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

	Organizacja i prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży	Liczba programów socjoterapeutycznych/liczba uczestników	placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie realizowane od IX do VI w latach 2022-2026
	Realizacja programów terapeutycznych i psychologicznych skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Liczba programów /liczba uczestników	MOPR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego przez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań	Umożliwienie przesłuchań dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań	Liczba przyjaznych pokoi przesłuchań/ liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań	KMP, SR, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Poradnictwo socjalne	Udzielanie porad i informacji o uprawnieniach i możliwościach uzyskania świadczeń z pomocy społecznej i innych systemów zabezpieczenia społecznego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Liczba porad i informacji socjalnych	MOPR, placówki służby zdrowia, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Ochrona ofiar przemocy w rodzinie	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom krzywdzonym poprzez całodobowe schronienie w hostelu	Liczba osób, którym udzielono schronienia/liczba osobodni	MOPR, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Inicjowanie i podejmowanie interwencji w środowisku i zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	Liczba interwencji w środowisku	MOPR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”	Liczba rodzin objętych w danym roku procedurą „Niebieskie Karty”	MOPR/ZI	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

	Stwarzanie warunków do zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych	Liczba rodzin, którym udzielono zabezpieczenia finansowego	MOPR, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
--	---	--	-----------	--

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców

Kierunek	Działania	Nazwa wskaźnika	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie	Podejmowanie działań interwencyjnych i prawnych przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości	Liczba interwencji Policji/liczba zatrzymań sprawców odizolowanych na podstawie art.15aa ust.1 ustawy o policji	KMP	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	KMP	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba postanowień o odmowie wszczęcia postępowania w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	PR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	PR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie przez umorzenie postępowania	PR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba zatrzymanych osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują	KMP	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

		przemoc w rodzinie. Liczba kobiet/ liczba mężczyzn		
		Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie: dozoru Policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie (art. 275 § 2 kpk)	PR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie: dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk)	PR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie: nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą (art. 275a kpk)	PR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba wydanych przez funkcjonariuszy Policji nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	KMP	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba wydanych przez funkcjonariuszy Policji zakazów zbliżania się do	KMP	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

	mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
	Liczba wydanych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	ŻW	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba wydanych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	ŻW	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba wyroków skazujących z art. 207 i 209 kk	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary grzywny	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary ograniczenia wolności	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary pozbawienia wolności	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

	Liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych: zakaz kontaktowania się z określonymi osobami	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych: zakaz zbliżania się do określonych osób	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych: nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych: uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych	SR	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz ewaluacja uczestników, którzy ukończyli program	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-D”/ Liczba ewaluowanych uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych	MOPR/ZI	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba programów korekcyjno-edukacyjnych/liczba uczestników/liczba	MOPR, AS,NGO	I,II i IV kwartał 2022-2026

	uczestników którzy ukończyli program		
	Liczba ewaluowanych uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych	MOPR, AŚ, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Opracowywanie i prowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych oraz ewaluacja uczestników, którzy ukończyli program	Liczba realizowanych programów psychologiczno-terapeutycznych/liczba uczestników	MOPR, AŚ, NGO	III i XII w latach 2022-2026
	Liczba ewaluowanych uczestników po odbyciu programu psychologiczno-terapeutycznego	MOPR, AŚ, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Poradnictwo i terapia indywidualna lub zajęcia grupowe w zakresie radzenia sobie z agresją, stresem, itp.	Liczba realizowanych programów / liczba uczestników	MOPR, AŚ, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
W przypadku występujących uzależnień motywowanie do podejmowania leczenia, kierowanie do placówek leczenia odwykowego i podejmowanie terapii odwykowej w tym z zastosowaniem środków przymusu	Liczba wniosków skierowanych do MKRPA o zastosowanie leczenia odwykowego	MKRPA	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Liczba wniosków MKRPA skierowanych do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia	MKRPA	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Kierowanie na badania specjalistyczne	Liczba wniosków MKRPA skierowanych do biegłych specjalistów	MKRPA	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Umożliwianie dostępu do konsultacji specjalistów, psychiatry, psychologa, seksuologa, itp.	Liczba osób korzystających z konsultacji	Placówki służby zdrowia, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
Upowszechnienie informacji dotyczących prowadzonych oddziaływań wobec sprawców	Liczba przekazanych informatorów	MOPR	I i VII w latach 2022-2026

Cel szczegółowy 3: Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej

Kierunek	Działania	Nazwa wskaźnika	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
Upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Prowadzenie/uczestnictwo w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach społecznych np.: wspieranie organizacji kampanii 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży	Liczba zorganizowanych kampanii/konferencji edukacyjnych/liczba zaangażowanych podmiotów w organizację kampanii	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Organizacja konferencji, spotkań, pogadek na temat negatywnych skutków przemocy i zachowań agresywnych oraz kształtujących postawy aktywne wobec aktów agresji i przemocy	Liczba zorganizowanych warsztatów, debat, wystaw, konkursów, akcji, pogadek, prelekcji/liczba uczestników	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Opracowywanie i udostępnianie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy	Liczba opracowanych plakatów/ulotek/informatorów/nakład	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Współpraca z mediami oraz promowanie w mediach zadań realizowanych w zakresie ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie	Liczba audycji/konferencji prasowych/spotów	lokalne media	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej	placówki służby zdrowia	
Edukacja dzieci i młodzieży	Promowanie zachowań nieagresywnych różnych grup odbiorców (np. dzieci i młodzieży, rodziców) i środowisk (szkoły, placówki oświatowe, opiekuńczo-wychowawcze) poprzez realizację warsztatów, akcji, konkursów, wystaw, pogadek, prelekcji, konferencji	Liczba zorganizowanych warsztatów, debat, wystaw, konkursów, akcji, pogadek, prelekcji/liczba uczestników	MOPR, KMP, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	IX – VI w latach 2022-2026

	Wdrażanie programów profilaktycznych i wzmacnianie bezpieczeństwa w środowiskach lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	Liczba programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży	MOPR, KMP, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	IX – VI w latach 2022-2026
Edukacja rodzin służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych alternatywnych do stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców rodzin zagrożonych przemocą oraz w stosunku do grup ryzyka np. małych dzieci w ciąży	Prowadzenie szkoleń przedmażeńskich z uwzględnieniem problematyki zjawiska przemocy w rodzinie	Liczba kursów przedmażeńskich/liczba uczestników	kościół, związki wyznaniowe, NGO	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Prowadzenie warsztatów edukacyjnych z zakresu umiejętności wychowawczych	Liczba zorganizowanych warsztatów kompetencji rodzicielskich/liczba uczestników	MOPR, KMP, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	IX – VI w latach 2022-2026
	Opracowywanie i wydawanie rodzicom materiałów edukacyjnych i promujących wychowanie bez przemocy	Liczba opracowanych plakatów/ulotek/informatorów/nakład	MOPR, KMP, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W	IX – VI w latach 2022-2026

Cel szczegółowy 4: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Kierunek	Działania	Nazwa wskaźnika	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
Rozwijanie współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług	Doskonalenie zasad współpracy podmiotów tworzących Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Suwałki poprzez doskonalenie procedur	Liczba posiedzeń Zespołu	MOPR/ZI	Nie rzadziej niż raz na trzy miesiące w latach 2022-2026
	Koordinacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba posiedzeń grup roboczych	MOPR/ZI	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

	Systematyczne gromadzenie danych w celu diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze miasta	Liczba opracowanych sprawozdań	MOPR/ZI	Każdego roku do 31 stycznia za rok poprzedni
	Monitorowanie przez Zespół Interdyscyplinary przebiegu realizacji programu oraz ewaluacja i wypracowywanie wniosków do ewentualnych zmian programu	Liczba sporządzonych sprawozdań	MOPR/ZI	w I kwartale w latach 2022-2026
Zwiększanie poziomu kompetencji pracowników służb, instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Szkolenia grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym: członków zespołu interdyscyplinarnego, grup roboczych (pracowników socjalnych, pedagogów, dzielnicowych, kuratorów, pracowników służby zdrowia itp.) pracowników oświaty, służby więziennej, członków i pracowników organizacji pozarządowych	Liczba szkoleń/liczba uczestników	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W, ŻW	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
		Liczba osób poddanych superwizji/korzystających z coachingu	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W, ŻW	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026
	Umożliwianie podnoszenia kwalifikacji zawodowych specjalistom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Liczba osób, które podniosły kwalifikacje/liczba dofinansowań	Partnerzy LSPPwR, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, NGO, PO-W, ŻW	Zadanie stałe realizowane corocznie w latach 2022-2026

* Planowane terminy realizacji działań mają charakter orientacyjny, mogą ulegać zmianom w zależności od możliwości finansowych oraz zasobów kadrowych.

* Powyższe wskaźniki nie stanowią katalogu zamkniętego i w zależności od prowadzonych działań mogą być weryfikowane.

5.3 Realizatorzy programu:

- 1) Urząd Miejski w Suwałkach
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach
- 4) Komenda Miejska Policji w Suwałkach
- 5) Prokuratura Rejonowa w Suwałkach
- 6) Sąd Rejonowy w Suwałkach
- 7) Sąd Okręgowy w Suwałkach
- 8) Areszt Śledczy w Suwałkach
- 9) Placówki służby zdrowia w Suwałkach
- 10) Placówki oświatowe w Suwałkach
- 11) Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach
- 12) Organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego, kościoły, związki wyznaniowe
- 13) Lokalne Media
- 14) Żandarmeria Wojskowa w Suwałkach, Oddział Żandarmerii Wojskowej – Białystok.

5.4 Monitoring i ewaluacja

Za koordynację i monitoring realizacji Programu odpowiada Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Prezydenta Miasta Suwałki.

Monitoring programu obejmować będzie działania podejmowane przez wszystkie instytucje i organizacje uczestniczące w jego realizacji. Zakłada się, że gromadzenie danych dotyczących działalności podmiotów odbywać się będzie na bieżąco, a ich przekazanie będzie następowało raz w roku do końca stycznia za rok poprzedni tj. w roku 2023 za rok 2022 itd.

Badania ewaluacyjne programu, ukazujące skuteczność, użyteczność i trwałość osiągniętego wpływu oraz rezultatów i wyników, zostaną przeprowadzone w pierwszym kwartale 2024 r. za lata 2022 i 2023, w roku 2026 zostanie zrobione podsumowanie la lata 2024 i 2025, następnie całościowe podsumowanie programu nastąpi w I kwartale 2027 roku.

5.5 Źródła finansowania programu

Środki finansowe na realizację Programu na lata 2022-2026 będą pochodziły ze środków własnych Miasta Suwałki w tym Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych powiatowi, funduszy unijnych, funduszy strukturalnych, grantów i konkursów.

5.6 Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1997 r. o Policji
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016-2025
10. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Podlaskim na lata 2022-2027
11. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Słowniczek:

AŚ- Areszt Śledczy w Suwałkach

KMP - Komenda Miejska Policji w Suwałkach

LSPPwR - Lokalny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach

MOPR- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach

NGO - Organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego

PO-W - Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze w Suwałkach nr 1 i nr 2

PR- Prokuratura Rejonowa w Suwałkach

SO- Sąd Okręgowy w Suwałkach

SR- Sąd Rejonowy w Suwałkach

UM - Urząd Miejski w Suwałkach

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Suwałkach

ŻW- Żandarmeria Wojskowa w Suwałkach, Oddział Żandarmerii Wojskowej – Białystok.

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2022- 2026.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Celem przedkładanego Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2026 roku poprzez działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy, edukację społeczności lokalnej o problemie przemocy w rodzinie, promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy oraz edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2022-2026 jest kontynuacją Programu obowiązującego w latach 2017 - 2021 i w związku z jego upływem zasadnym jest podjęcie uchwały w sprawie niniejszego Programu.